

Vår 75-åriga historia

I ca 80 år har PRO funnits som en oberoende kraft för att samla pensionärer i påverkansarbete, men också som en mötesplats för gemenskap, glädje, hälsa och personlig utveckling.

PROs officiella historia börjar under brinnande världskrig, 1942 i Malmö. Där hölls nämligen den första konstituerande kongressen och Malmö förblev riksorganisationens hemvist ända fram till 1977 då den flyttade till Stockholm.

Det var sannolikt fackföreningarnas ökade inflytande i samhället som inspirerade till bildandet av en organisation för landets folkpensionärer. Äldre behövde, även de, göra sin röst hörd och hävda sina intressen i olika frågor. Och bästa sättet var att, liksom fackföreningarna, organisera sig.

Pensionärsföreningar fanns förstås långt tidigare. Det fanns ett behov av att organisera sig, inte minst för att påverka levnadsvillkoren för pensionärerna.

Vilken som är den äldsta PRO-föreningen är en definitionsfråga. Föreningen i Göteborg, som tog initiativet till bildandet av PRO, anses ibland som den äldsta. Den bildades 1938. Men PRO-föreningen i Grängesberg bildades redan 1936. Den föreningen gick dock inte in i PRO förrän 1946.

Partipolitiskt obunden

PRO var från starten partipolitiskt obundet. Från början hette organisationen Sveriges Folkpensionärers Riksorganisation. PRO blev namnet först år 1965. Att organisationen är politiskt obunden är en sanning med modifikation ... Om man ser till vilka personer som utgjort merparten av riksorganisationens ordföranden finner man att huvudparten haft kopplingar till Socialdemokraterna eller fackföreningarna, vilket kan tolkas som vart sympatierna lutar. Det betyder i och för sig inte att det finns en politisk bindning... Ett faktum som dock delvis utgjort ett hinder för medlemsrekryteringen då de med annan partisympati ofta valt andra alternativ.

Sedan riksorganisationen bildats ökade medlemstalet snabbt. Vid starten fanns det sju föreningar med 5000 medlemmar. Nu har PRO strax över 300 000 medlemmar.

Viktiga frågor som har drivits under åren är ekonomisk trygghet, vård, omsorg och mycket annat. De sociala aktiviteterna, studier, friskvård m.m. har också spelat en stor roll för medlemmarnas livskvalitet under hela historien.

Ljusdals PRO-FÖRENING tillhör en av landets äldsta...

PRO Ljusdal bildades den 24 februari 1946 efter initiativ och under medverkan av 2 medlemmar i Hudiksvalls pensionärsförening - Anna Söderlund och Reinhold Lindén. 1948 ansöktes om medlemskap i riksorganisationen.

Vid bildandet anmälde 12 personer sitt inträde. Inträdesavgiften var 25 öre. Till detta kom 25 öre i månadsavgift. I dag är vår förening väsentligt större - **Vi har ca 345 medlemmar...**

Föreningens första ordförande var Oskar Höglund och genast efter han underrättat kommunen om bildandet, inlämnades en skrivelse med krav om att frågan om pensionärshemmens framtid i Ljusdals kommun skulle tas upp. Redan i september 1946 hade frågan behandlats och ritningar på ett nytt pensionärshem i 2 plan och med stor källarvåning kunde förevisas föreningens medlemmar. Kostnadsberäkning 230 000 kronor.

Under medverkan av dåvarande socialminister Gustav Möller invigdes pensionärshemmet den 12 september 1948. En vecka senare höll PRO möte i det nybyggda pensionärshemmet och styrelsen beslöt att vid nästkommande möte skulle hållas fest och alla boende samt hemmets styrelse skulle inbjudas.

Huset – **Karet** - finns fortfarande kvar, men dess användning har varierat och senast fungerat som boende för alkoholister under rehabilitering, men efter en nyligen genomförd renovering har den nya ägaren gjort om byggnaden till flerbostadshus.

Föreningens styrelse var vid den här tiden väldigt aktiv och arbetade för att kommunen skulle inrätta ett kommunalt bostadstillägg. I april månad 1948 beslöt kommunalnämnden att tillstyrka ett kommunalt bostadstillägg om 100:- kronor per år, vilket tilldelades 24 personer.

Med tanke på detta kan man kanske konstatera att det var bättre förr” - **då** lyssnade kommunens företrädare på pensionärsföreningens åsikter..

1976 inrättades ett pensionärsråd i kommunen och Olga Vallin blev föreningens första ledamot. Föreningen engagerade sig mycket aktivt i frågor rörande pensionärernas sociala trygghet bland annat genom sitt arbete via det kommunala pensionärsrådet - KPR.

Tyvärr har den nuvarande majoriteten i kommunens styrelse (S och MP) fråntagit vår PRO-förening möjlighet att via KPR - det Kommunala Pensionärsrådet, ha direkta möjligheter att ta del av och/eller påverka beslut och budget i frågor som berör de äldres väl och ve. Ljusdals kommun är den enda i hela Gävleborgs län som avvecklat KPR.

Kommunen har avvecklat såväl KPR som ”handikapporganisationernas” råd; RÅFF – Rådet för funktionshinderfrågor i syfte att ge samtliga organisationer/föreningar möjlighet att genom en ny organisation ”Hållbarhetsberedningen” och en så kallad ”Medborgardialog” låta alla godkända organisationer/föreningar ha samma möjlighet att tala med berörda politiker/nämnder. Tyvärr har inte denna verksamhet kommit igång under de snart två år som frågan diskuterats...

”Det dunkelt tänkta är det dunkelt sagda”, skulle min gamla lärare ha sagt om den/de som beslutat att avveckla en fungerande organisation utan att ha en ny färdig att starta efter taget beslut.

Många personer har innehaft ledande befattningar

Många har suttit på sina befattningar under flera år medan andra haft kortare engagemang. Oskar Höglund innehade ordförandeposten i hela 14 år – från 1946 till 1960. Därefter Axel Larsson från 1960 – 1965. Janne Jansson efterträdde honom och verkade under åren 1965 till 1971 då P V Eriksson övertog ordförandeklubban. Han innehade posten fram till 1978 då Olle Hagel tog vid. Nästa ordförande var Eskil Enfjord som bara satt ett år,1983, och överlämnade klubban till Greta Rudolphi som förde klubban under 1984. Därefter tog Georg Brolund över

ordförandeklubban och förvaltade den under tio år, från 1985 till 1995 då Sten Svedberg övertog posten. Flera av dem som innehaft uppdraget därefter lever ännu bland oss: Sören Larsson, Arne Jordahl, Lillian Hjort, Roger Andersson, Gunvor Persson och nu Lennart Canskog. Därutöver har ett stort antal kassörer och sekreterare och andra ledamöter, passerat revy i föreningens ledning.

Vi skänker dem alla vårt varma tack för gjorda insatser för föreningen och dess fortlevnad och hoppas att kommande ledamöter i föreningens styrelse skall arbeta med samma mål – att utveckla föreningen, skapa social gemenskap för ortens pensionärer samt verka för att pensionärernas intressen skall tillvaratas i den kommunala verksamheten.

Avslutning

Det är min önskan och förhoppning att PRO-föreningen i Ljusdal fortsatt skall utgöra en väsentlig roll och kraft för att samla ortens pensionärer i det viktiga påverkansarbetet, men också vara en mötesplats för gemenskap, glädje, hälsa och personlig utveckling.

Det är värt att komma ihåg att **PRO är politiskt och religiöst obundet** och att det alltid finns plats för flera personer som kan delta i föreningsarbetet och leda eller föreslå aktiviteter i föreningens regi.

Det finns säkert flera som har samma intresse som du och tillsammans kan ni starta en aktivitet eller studiecirkel...

Och DU! Det finns utrymme för alla idéer. Det blir ju så efter hand att man som ledare tycker att inspirationen tryter och att man inte kan komma på något nytt. Det är då det är viktigt att du, som medlem, tar ditt ansvar och hjälper till att utveckla föreningen och dess verksamheter.

Och som jag sa` under de år jag själv satt i föreningsstyrelsen:

Tänk på att en förening i sig inte är någonting...

– det är vi
medlemmar som utgör föreningen.

Med dessa ord tackar jag för uppmärksamheten och önskar föreningen och dess medlemmar god fortsättning på verksamheten och ser fram emot kommande jubileer.

Jan Nilsson

Ljusdals PRO-förening

2021